

Nro. 51.

A FELS. CSÁSZARNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
REGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indúlt Bétsből, Pénteken December 25-ik napján,
1807-ik esztendőben.

B é t s.

Néhány nappal ennekelötte az a' Cs. Kir. Kabinethéli Kurir, a' ki a' múlt Novemb. 1-86 napján olly véggel küldettetett Londonba, hogy az ő Felsege két hadakozó fél közt való közbenjáróságát azon Kir. udvarnak ki jelentse, ideszereintsén vissza jött, Angliába való menetelekor Páris városán utazott keresztül, a' honnan egy Franczia posta hajó vitte őtet Londonba által, és harmad napig való ott mulatása után a' száraz Europába ismét vissza hozatta. Minémü választ hozott légyen onnan, a' Publicumnak még tudtára nintsen.

E e e

Magyar Ország.

Budáról, December 10-ik napján. Minekutána Fels. Urunk az Ország Gyűlésében hozott új törvényeket meg erősítette, azokat Fels. Nádor Ispányunknak az Ország Karjainak és Rendjeinek közönséges Gyűlésekben által adta, és a' Haza eránt való atyai kegyelmes indulatját ki jelentette, és a' jelenlévő Rendeket a' köz jönak közönségesen, nevezetesen Magyar Hazánk boldogságának előmenetlesítésére hathatos szókkal serkengette volna, előttök Deák nyelven mondott fontos oratiójában töllök bútsút vett. A' jelenvölt Karoknak és Rendeeknek nevekben hasonló fontos Deák oratióval válaszolt, és az ő F. ge kegyelmességét Nádor Ispány ő Cs. Kir. Hertzegsége meg közönte.

BŐ Csász. Kir. Felségének ezenalkalmatossággal mondott Deák oratiója nemzeti nyelvünkre által fordítva ekképpen vagyon:

„Hogy az Ország Karjai és Rendjei vagyonaiknak egy részét a' Status terheinek könnyebbitésére önként ajánlották, minékünk nagy meg elégedésünkre, magoknak pedig nagy ditsőségekre szolgál, a' mennyiben valójában meg mutatták azt, hogy meg győzettettek legyen arról, hogy sem a' Monarchiának és Nemzeteknek ditsősége, sem a' köz boldogság fenn nem tartathatik, sőt senkinek java bizonyos és állandó nem lehet, hanemha a' Status mindenkor olly segedelmet talál a' millyen nélkül szükölködik.“

„Hasonló nagy meg elégedésünkre szolgál minékünk, hogy az Országunk hiv Karjai és Rend-

jei az Armadiánál lévő fogyatkozásoknak ki pótolásáról szorgalmasan gondoltak, és ezenkívül azt is meg határozták, hogy a' jövendőbeli szükséges pótolásokat pénzbeli segedelmekkel könnyebbitessék, mellyet mi addig is, míglen ez iránt bátorosabb eszközök találtatnának, atyai gondoskodásunk szerént, a' minket törvény szerént illető katonai szedések által eszközölni el nem mulatunk.

„Végtére az is nagy megelégedésünkre szolgál, hogy mi az Ország Rendjei által a' köz jóra célzó és eleinkbe tétetett törvényeket meg erősíthetjük. Azt kívántuk ugyan mi, hogy ezen közönséges gyűlésben nem csak a' Status szükségének ki pótolásáról, és a' köz bátorságról, hanem más köz jót tárgyazó intézetek is tétetődjenek, és minden igazságos panaszok el hártodjanak. Arra való nézve, a' mi atyai szívünknek nagy fájdalmára esett, látván hogy ezen köz gyűlésnek hofzfú ideig való tartása által kéntelenítettünk az adó népet a' rajtok fekvő költségeknél terhe alól fel szabadítani, kiváltképpen pedig a' törvények folytatását, nevezetesen azoknak a' törvényeknek, mellyek a' bünösöknek büntetéseket erányozzák, előbbi folyamatjokban meghagyni, és minekelőtte azok jobb rendbe hozattattak volna, mellyre kiváltképpen való figyelmetessünket függesztettük, a' gyűlést el oszlatni.“

„Mindazáltal, hogy az Ország dolgainak folytatására való atyai gondoskodásunknak eleget tehessünk, el nem mulatjuk, hogy a' leg közelebb következő Ország gyűlésében, mind azok tanácskozásba vétetődjenek, a' mellyeknek félbe szakasztásokra most kéntelenítettünk. Tellyes bi-

zodalommal vagyunk a' Karoknak és Rendeknek az eránt való buzgoságok , és a' köz jönnek elő mozditására czélzó fáradszhatatlan szorgalmatoságok eránt, hogy semmi fáradszágoknak nem kedveznek, annak, a' mit ezen közönséges gyűllésben egészen el nem végezhettek végbe vite-lére. "

„Midőn a' jelenvaló Ország gyűllését ennél fogva bé rekesztjük, által adjuk kedves atyánkfiának a' mi Királyi alá irásunkal meg erössítettett törvényes cikkelyeket. Ohajtjuk, hogy a' Karok és Rendek küldöikhez való vissza térésekben azoknak adják tudtokra a' mi szives és az Ország javára czélzó szorgalmatosfágunkat, és intsek meg őket a' mi nevünkben, hogy a' jövendő Ország gyűllésére küldendő képviselőiket olly oktatásokkal ruházzák fel, hogy a' belső dolgok oly serénységgel vitetődjenek végbe, a' millyent kívánanak a' tárgyak. "

„Végtére tégedet kedves atyánkfiát a' mi szives átyafiúi hajlandóságunkról és az Ország hiv Karjait a' mi Csász. Kir. általmunkról és kegyelmességünkéről bizonyosfokká teszszünk. "

Ő Felségének ezen kegyelmes befzódére Nádor Ispány ő Fő Hertzegsége illyenképpen felelt:

„A' Magyar és ezzel egyesült Országoknak hiv Karjai és Rendjei igen szerentséseknek tartják magokat, hogy értekek egy részének a' közjóra való szabad fel áldozása a' Magyar Regementek ki potolásának által vétele, és a' Verbuálásnak meg könnyebbitésére ajánlott eszközök által az ő hiv iparkodásaikat a' Felséged kegyelmes szándékával, mellynek fő czélja a' Felséged alatta-

valóknak boldogságok, öszve kaptsolhatták, 's annal fogva magokat a' Felséged velek való megelégedésére méltóknak tehettek."

„Mivel Felséged azon atyai gondoskodását, melly Izerént nem tsak a' Status erejét öregbiteni, hanem egy szersmind a' Haza boldogságát is állandová tenni, jobban jobban öregbiteni, és tökéletesíteni méltoztatik, voltaképpen tapasztalják az Ország Karjai és Rendjei, szükségesnek tartják azért háládatosoknak lenni, 's a' Királyi szék tántoríthatatlan meg maradásáért, és a' Felséged jóltévű szandékaért való buzgoságokat fiui bizodalommal ki nyilatkoztatni."

„Ez a' fiui bizodalom, ez az egyenes szivből származott hívség, kiváltképpen való módon pedig a' tanátskozás alá vétetett tárgyaknak fontossága, kiterjedése és meg ujjítása olly nagy, hogy nehéz volt az el múlt időkről tanátskozní, Azonban még sem felejtkeztek el arról a' Karok és Rendek, hogy leg főbb kötelességek legyen mind azt el távoztatni, a' mi az ő köz hasznú tanátskozásokat vagy el mellőztette vagy akadályoztathatta volna. Azért is szivesen kívánták volna, a' közgyűlésbeli tanátskozásokat, az azoktól függő, és a' köz jóra tzelzó intézetjeiket könnyebben és hamarabb el végezni, 's azoknak több betset és érdemet szerezni, és azok által Felséged kivánságát több tárgyaknak meg fontolása, és el végzése által tellyesíteni. Mindazáltal a' tanátskozás alá vétetett tárgyaknak sokasága, fontossága, és a' tanátskozásnak módja ezen kivánságokat meg akadályoztatták."

„Minekutánna mindazaltál ez az ő fáradsá-

gos munkálkodások fok tárgyának könnyebben leendő elvégzésre elkészített, s tökéletességre vitt volna: belső meg nyugovással reménlik az Ország Karjai és Rendjei, hogy a' leg közelebb leendő Ország gyűlésén, mellyet Felsőged atyai kegyelmessége szerint meg ígérni méltóztatott, a' kívánt tárgyak könnyebben el végeztetnek és a' Felsőged kegyelmes akarattja minden további halogatás nélkül bé fóg teljesíteni.“

„Midön tehát a' Karok és Rendek Felsőgednek azon kegyelmességéért, melly szerint az Ország gyűlésének mostani végzéseit meg erősíteni méltóztatott, leg alázatosabb háládatosságokat a' Királyi szék zsámolyára általam le tétetik, nem szorítják reménységeket a' jelen való cikkelyeknek határai közzé; hanem sui bizodalommal, jobhágyi kötelességeknek buzgoságával Felsőged Atyai szívére támasztyák boldogságoknak leg nagyobb poltzát.“

„Végtére Felsőged kegyelmességének és őltalmának további fenn maradását velem együtt ki kérik.“

Frantzia Birodalom.

A' Portugallia ellen küldetett Francia Csász. Armadianak fő vezérje Marsal Junot Burgosba ó Castiliának nevezetes városába megérkezett. Az oda való Érsek néhány Kanonoktól kisírtetvén két órani járó földre eleibe ment, s őtet rangjához illendő módon meg tisztelte, és szállásramaga Érseki palotájába vezette, a' hol egy Canonicus tsinos Frantzia oratióval fogadta őtet. — Ez a' hires Fr. Vezér a' Frantzia sevolutió alatt, ne-

vezetessen az Anglusoknak Tulonból lett ki hajtásoknak alkalmatosságával, a' hol Napoleon Császár Hadnagy fővel maga is jelen volt, még allisztetska volt, hanem akkor, annak a' Corpusnak Commendánsa, a' mellynél ő volt, egy igen fontos dolgot bizván reája, magát nagyon megkülönböztette. Tudniillik, az által ellenbelévő batteriához levelet akarván küldeni, az egész seregnél senki sem találatott, a' ki az ellenség ágyú közt való által menetelre élete veszedelmével magát ajánlotta volna. — Junot, mint igen bátor szivú ifjú katona önként magára vállalván ezt a' veszedelmes követséget, az ellenség ágyú golyóbiaoknak harsogási közt, mellyek őtet csak nem egészlen a' föld alá borították, a' rendelt helyre szerentséffen által ment, és hasonló veszedelmek közt választ is vitt vissza. A' Kapitánya, a' ki őtet oda küldötte vala, vissza lett menetelkor hozzá így szóllott: Junot! Te ugyan most csak alliszt vagy, de előre meg jövődölöm teneked, hogy Te az én Kompaniának nem sok idő múlva tulajdonoffa fogsz lenni. Ugy is történt a' dolog, és nemcsak kompaniás Kapitány, hanem egyét elztendő alatt Generálissá lett. Melly nagyra betsülje őtet Napoleon Császár, abból ki tettzik, hogy Marsal Múra után őtet tette Páris városának Commendánsává, most pedig ő reá bizta a' Portugalliába küldött Fr. ármadiának vezérlését. — A' leg újabb Párisi tudósításokból azt olvassuk, hogy ez az Franizia ármadia Junot és Karaffa vezérlések alatt a' múlt Novemb. 19-ik napján Portugalliába már meg érkezett.

Müller János Historiographus, a' körül tudniillik nem régiben azt írtuk, hogy Napoleon Császár hivataljára Berlinből Párisba utazott, a' Westfáliai Királynak Status Ministerévé, és Titoknokjává tétettetett, melly fényes rangal felekesítettve e. f. hólnap 7-kén a' Frantzia Császárné eleibe audientziára vezetett —.

A' Göttingai Universitástól Párisba küldett deputatusoknak szofzollójok Professor és udvari Tanácsos Ur Martens, midőn azon fő Oskolát Napoleon Fr. Császár kegyelmes általma alá ajánlotta volna, ez a' Fejedelem így szólott: „Nem szükséges, úgymond, ezt a' híres Universitást az én általmam alá ajánlani, minden okos Kormányfőék örömmel fogja azt művelni, s azt mostani virágjában meg tartani igyekezni, mivel az illy közhasznú Institutum e' világ tulajdona.

A' Marsiliában lévő északi Amerikai Consul Cathalan hivatal fzerént való tudósítást vett az éránt, hogy az Algiriai Dey avagy herczeg, a' múlt October 15-ik napján, az északi Amerikai, a' Dániai, Svéciai és Hollandiai Consulokat magához hivatván olly kinyilatkoztatást tett előttök, hogy régtől fogva semmi adót nem vévén töllök, hosszú békességes türesének félbe kell szakadni, és ha a' várt adót kevés idő alatt nem veheti, elenségesképen fog velek bánni, hogy a' Dey nem szokott üres fenyegetődzésekkel élni s. a. t. — Ez az oka, hogy ez a' haramja Fejedelem az északi Amerikai szabad Statusok ellen már hadat indítván, annak minden tengeren találtató kereskedő hajóit el raboltattya.

A' Párisi Argus e' tárgyról következőképen szól: „Az Ámerikei szabad Statusoknak Párisban lévő követje bizonyos tudósítást vett arról, hogy az Algiriai Dey egyszeriben, minden előre való hadi izenet nélkül, azon Respublikának kereskedő hajóit, az Anglusoknak példaadások szerént, a' tengeren megtámadtatta, el raboltatta, az azokon lévő embereket rabfzolgákká teszi és sanyargatta. Bizonyos levelekből tudjuk, hogy ez az ellenségeskedés az Anglusoknak fortély, mellyel oda tzeloznak, hogy az Amérikai szabad Statusokat annál könnyebben magok pártjokra hajthassák. A' Londoni Ministeriumellenek világosan hadat indítani nem mérészielt, azonban még is hadakozik ellenek, de nem a' N. Britanniai, hanem az Afrikai haramja társaságnak vitorlája alatt. Ilyen szin alatt rablotta és ragadozta el a' Dániai hadakozó és kereskedő hajókat is.

A' Londoni Zsurnálokknak ezen tudósításokra, hogy azért küldött volna az Angliai Ministerium Amérikába követséget, hogy azon szabad Statusoknak tellyes szabadtságot engedjen a' tengeri kereskedésre, következő jegyzést adott ki a' Párisi Monitör: „Igen különösen gondolkoznak az Anglusok a' Nemzeteknek másoktól való nem függésekről, ha olly féleneknek 's olly politika nélkül valóknak tartják az Amérikabélieket, ha azt vélik, hogy ezek magok szabadtságokról lemondanak, és kereskedéseknek nagy részét a' Britusoknak által engedik, vagy hogy a' Frantziákkal való kereskedéseket félbe szakasztják. Ha ezt mivelnék, szabadtságoknak első petsétes le-

velét széllyel tépnek, és újobban Anglia coloniájává tennek szabad hazájokat.

Török Birodalom.

Tagadhatatlan dolog, hogy a' jelenvaló háborús környülállások közt, a' kereskedésnek félbe szakadása miatt ebben a' Birodalomban is nagyon meg fogyott a' folyamatban volt pénz: mindazáltal a' Serailnak, avagy a' Császári lakó várnak titkos rejtekeiben, lévő kints, mellyet II Mahomet Török Császár (a' ki 1453-ik esztendőben a' napkeleti Római Birodalom fő városát Konstantzinápolyi Pünköst első napjan erőszakkal megvette, 's annál fogva azon fényes Birodalomnak véget vetett) kezdett gyűjteni, és az ő utánna élt 's uralkodott Császárok minden esztendőben szaporították, olly temérdek, hogy az Anglia Status adoffágát is, melly 600 millio font sterlingre, 's annak esztendei interesse 30 millio f. Sterlingre, az az, 300 millio forintra tétetődik, felül haladja. Ez a' titkos kints 1639-ik esztendőben I. Ibrahim Császár uralkodása alatt már 200 milliom Zechinóra ment, de mivel a' múlt századbéli uralkodok ez előtte uralkodóknál jobban gazdálkodtak, és mivel a' törvények szerént minden uralkodó Császár, a' Chasinehtől, az az a' Császári udvarnak szükségere rendeltetett jövedelemnek esztendőnkent meg maradni szokott részéből azt öregbiteni, 's ához tsak a' végső szükségben nyúlni köteles; már két, sőt három ányira is szaporodott. Az abban lévő Kints tsupa arany pénzből áll, és a' Serailnak egy föld alatt való boltjában, nagy vasas ládákban zárt bürzsats-

kokhan tartatik, és minden zsákban 15 ezer Zechino van bé varva. (Egy Zechino, a' mi pénzünk szerénts 4 forintra 22 krajtzárra megyen.) A' ki erről a' titkos kintsről, s' annak gyűjtése módjáról többet tudni akar, olvassa meg az Ozmanografia 2 ik Részének 50-ik s' több tziikkelyeit, a' 107-ik és következő lapokon.

Valamint a' Dardanellákat, az az a' Konstanzinápoly alá vivő szoros tengert, úgy a' Török Országi tengeri minden partokat egészen Alexandriáig szoros vigyázat alatt zárva tartják az Anglusok, melly miatt nem tsak a' kereskedés nagyon meg tsökkent, hanem az eleség is igen meg szükült. Az Archipelagusi és a' Jóniai tengerbe lévő szigeteket, nevezetesen a' Korczirait szorosan bézárták. A' Seahorse Anglus fregatnak Kapitánya Stuart ki hirdettette, hogy mivel a' Fényes Porta a' Londoni Udvarnak követét el nem fogadta, még a' halas hajoknak sem leszen szabad kereskedni.

Említettük vala nem régiben, hogy minap ismét valamelly kis támadás esett volna Konstanzinápolyban, mellynek ha eleit nem veték volna, kedvetlen következése lehetett volna a' Fényes Portára nézve, a' melly alkalmatossággal az ott lévő Frantzia és Olasz Országi jobbhagyokat is nagy kedvetlenség érdeklerte. Ezt az ő rajtok esett bosszuszág tételt a' Francia Cs. Követ Generál Sebastiani el nem tűrhetvén, világos elégtételt, és a' zenebna inditoknak meg büntetéseket kívánta. Mivel mindazáltal az elégtétel nem mindjárt következett, és azok a' Muzulmannok is, a' kik a' Bostangi Basa hagyásából

mint azon zenebonának indítói meg fogattattak ugyan, de érdemekhez képest, a' Török Országi szokás szerént helybe ki nem végeztettek e' világból: minden Konstantzinápolyban lévő Francziáknak és Olaszoknak parantsolatot adott az eránt a' nevezett Franczia Cs. Követ, hogy harmad nap alatt onnan utazzanak el; egyszersmind ő maga is utra való passus levelet kért a' Török Ministeriumtól, mellynek valóságos okát hivatalbéli irásában ki is nyilatkoztatta,

A' Hollandiai és Spanyol Országi Kic. Követek is hasonlót miveltek, és a' Divánnak küldött irásaikban világosan kinyilatkoztatták, hogy mihelyt a' Fr. Csász. Követ Konstantzinápolyt el hagyja, azonnal ők is minden udvari embereikkel és hazafiikkal együtt el fognak onnan utazni. De mivel a' F. Porta e' dolognak kedvetlen következtetésről tartott, azonnal a' bűnösöket meg büntettette, és a' Csauz Basát a' Franczia Követhez küldvén tudtára adatta, hogy a' kívánt elégtételt, bé tellyesítette, mellyen a' nevezett Követ meg nyugodván tovább is ott maradt.

* * *

Az üstökös Tsillagokról való Tudósításnak folytatása.

Azok a' különbkülönbféle változások, a' melyeket a' földszinén szemlélünk, könnyen oly gondolatba ejthetnének bennünket, hogy valaha sok ezer esztendőkkel ennekelötte, illy dolgok már történtek. De ha azoknak lehetőségét meg engedjük is; mi mindazáltal, és a' miutánunkkövetkezendő nemzetségek az illy üstökös tsillagoktól nem félhetünk, mert így a' mi földünknek azok-

kal öfzve ütközni, 's azoktól által fúrattnak kellene: mindazáltal az 1680-ik esztendőbéli leg vezedelmesebb üstökös tsillag is, mellynek forgására 576 esztendőök kivántatnak, következésképen tsak 2255-ik esztendőben fog vissza térni, az Astronomusoknak arról tett calculusok szerént két száz ezer esztendőök múlva is száz ezer mértföld-re leszen távol a' mi földünktől, következésképen két annyira mint a' hóld mi töllünk, és akkor is tsak valamelly gyenge tenger áradást és apadást (fluxum et refluxum maris) okozhatna a' mi földünkön.

Az üstökös tsillagokat hat vagy hét hólnapoknál tovább látni nem lehet, és közönségessen napkeletről napnyugot felé szoktak menni: mindazáltal más tulajdon de rendezetlen útjok is vágyn, tudniük hol napnyugotról napkelet felé a' több égi jelek közt, hol olly tsillagzatokon mennek által, mellyek az égi jelek közzé (Signa Zodiacae) nem tartoznak, hol pedig a' tsillagzatok ellenébe napkeletről napnyugot felé, 's illyenképen az égnek egész kárpitját bé járják — Véletlenül szoktak meg jelenni, tsillamlásoknak első pontjától fogva mind jobban jahban nevedednek, és minnekutánna nevededésekoek leg nagyobb grádsát elérik, lassan lassan meg kitsinyednek 's végtére egészen el enyésznek. Mindenkor tellyes világosságban vannak, még akkor is, midőn a' naphoz közelitnek, és a' nap 's föld közt vannak, mindazáltal a' naphoz fordult része a' többinél mindenkor világosabb. — A' világok sem egy forma, hanem némellyiknek sárgább, némellyiknek verezebb, némellyiknek fejezebb, de sem nem olly

tüzes, sem nem olly eleven, mint a' hájdosó tsillagoknak világok. — A' farkok soha sints a' napfelé fordúlva.

Azon 500 üstökös tsillagok küzzül, a' melyeket a' régibb és újabb Historicusok fel jegyzettek, tsak 31-nek futásokat számláltak fel az Astronomusok, de helyesen e', azt a' jövőendő idők fogják meg mutatni, mivel még ekkorig egy sem tért vissza azok közzül. Ha helyes a' Newton számvetése, az 1680-ik esztendőben láttatott üstökös tsillag, 2255-ik esztendőben fog vissza térni. Az 1531, 1607, és 1632-ik esztendőkben meg jelent üstökös tsillagok tsak egynek tartattak, 's annak vissza térése 1759-ik esztendőre határozott meg, de 500 nappal későbbben tért vissza, és mivel ennél több példa nintsen, a' melyből t. i. az üstökös tsillagoknak járásokról tett számvetéseknek mivóltokat ki húzni lehetne, ez a' tárgy sem bizonyos egészen.

A' múlt October kezdetében az ég kárpitján láttatott üstökös tsillagról különbkülönbféle próbákat tettek az Európai tudós égvizsgálók. — Egy Helmstadi Tudós tapasztalása szerint a' farkának hosszasága másfél grádus, szélessége 20 minutumot foglalt magában, a' gombolyagja, v. golyóbisa, vagy feje fejr világos, gyengén tündöklő, a' diameterje, az az által mérő lineája nagyobb volt mint a' Jupiteré *) — Egy Zule nevezetű tsil-

*) Az Astronomusoknál, Geografusoknál, és Matematikusoknál egy gradus a' circulusnak, vagy abroncsnak 360-ik részét, a' minutum a' gradusnak 60-ik részét teszi. A' föld golyóbisa.

lagvizsgálásban gyönyörködő Drézdoi Tudós azon üstökös tsillagnak farkát 9 grádusra betsülte, a' fejét olynak találta, mint az első rendű tsillagokét. — A' Francia Országi Astronomusak a' 2-ik rendű tsillagokhoz hasonlították, és másfél gradus hosszúságúnak tették a' farkát. A' Bécsi Observatoriumból ezen üstökös tsillag diameterje három, farkának hosszúsága 20 minutuminak találtatott. — Berlinben Prof. Bode árról azt jegyzette meg, hogy azt egész Novemberben tsupa szemekkel is lehetet szemlélni, hanem azután olly messze távozott a' naptól és a' földtől, hogy tsek messze látó üveg tsőkön lehetett nyomozni. — Seyffer Baváriai udvari Tanácsos és Monachiumi híres Astronomus következő módon rajzolta azt le: „Az én 19-ik Octoberi vizsgálódásom szerint vastag köddel körülvéve, fején véres színű világozottságba jelent meg ez az üstökös tsillag, melly nagyságára nézve hasonló a' Marshoz, és üstökéből megyen ki a' farka. Ennek hosszúsága 3 gradust, 12 minutumot, és leg kissebb szélessége a' fejénél 11 minutumot, a' farka végén lévő leg nagyobb szélessége 3 gradust foglal magában. Mennél messzebb távozik a' naptól, annál vastagabbnak láttzik a' farka, 's három fő ágakra, és minden fő ága több melleleg való ágakra osztatik fel, és valamint amazoknak, úgy ezeknek is görbék a' végek.“

Későbbi tapasztalásai szerént, annak a' helynek különbségéhez képest, a' hol a' próba tété-

---

nek abroncsan 16 Német mértföldet: foglal magában egy gradus, egy minutum pedig egy mértföldnek 60 részét.

tődik a farkának hosszúsága is nem mindenütt egyforma, mely kétség kívül a levegőnek nagyobb vagy kisebb tisztaságától okoztatik. — Az 1680-ik esztendőbeli üstökös tsillagnak, melyről Homérus nagy Apénk Iliasának IV. 75. is emlékezik, Konstantinápolyban 28 gradussal hosszabb volt a farka, mint Párisban, Párisban 60 gradussal hosszabb mint Kadixban és Teneriffában. — Az Octoberi üstökös tsillag, a Seyffert és Bode calculusok szerént, mintegy 12 millió és 750000 Némét mértföldre volt távol a naptól; az 1759-ik esztendőbeli üstökös tsillag pedig 11 millió 303000 mértföldre, a mennyire pedig a természet vizsgáló börtsek ki tanulhatták, minden előttök esméretes üstökös tsillagok közt legközelebb van ez a naphoz.

A bal vélekedésű emberek, a mint mingyárt eleinte meg jegyzettem, azt tartják ezen égi tekekről, az üstökös tsillagokról, hogy azok e világra következő szarentsétlenségeknek előjáró poszái szoktak lenni? A mennyire tudhattuk, az el múlt 18-ik században két versben, úgymint 1759 és 1769-ik esztendőben lattatott üstökös tsillagok után semmi különös nyomorúság nem követte a földet; a múlt Octoberi üstökös tsillagot pedig a 15 esztendőig tartott háború, a Spanyol Országban dühösködött sárga hidegjelés, a drágaság nem követtek, hanem inkább meg élözték a régibb századokban az ég kárpityán meg jelent üstöhdös tsillagokat, hogy valamenly rendkívül való szarentsétlenség követte volna, a régi Kronikákban nem olvassuk. Az idök járasaiba is semmi különös hé folyások nintsen, és a mint a tapasztalások bizonyították, azokat közönséges nyári és őszi idök, s mérsékelt hóval bővölködő telek szoktak követni. Az emberi nemzetre nézve csak annyi hafznok van az üstökös tsillagoknak, mint a földön kívül, a több planétáknak.